

25.3.2025

Katsaus koheesiorahoituskauden valmisteluun

Päivi Ekdahl, Lapin liitto

LAPLAND
Above Ordinary

Taustapapereita

- Enrico Lettan raportti Euroopan sisämarkkinoiden tulevaisuudesta
- Mario Draghin raportti Euroopan kilpailukyvystä
- Sauli Niinistön raportti unionin siviili- ja puolustusvalmiuden vahvistamisesta
- Euroopan komission tiedonanto MFFstä ja työohjelma
- Kilpailukykykompassi

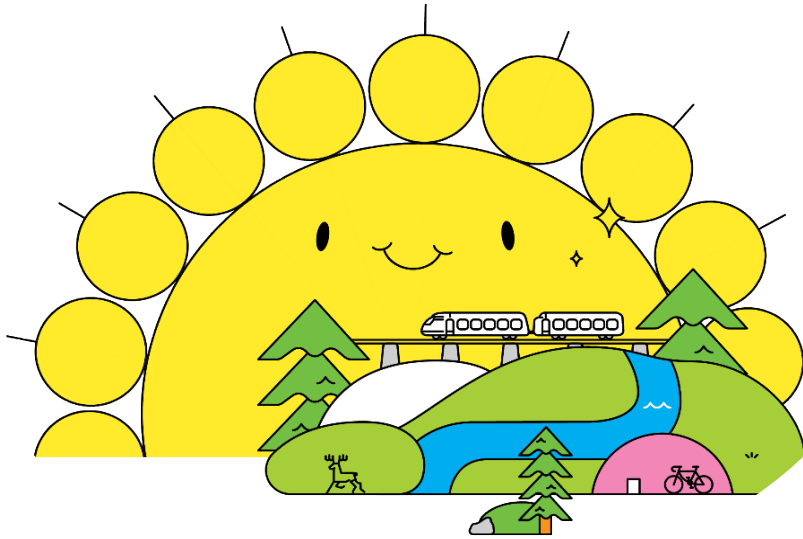
LAPLAND
Above Ordinary

LAPIN LIITTO

Valmistelu Suomessa

25.3.2025

- Koheesiovalmistelupaperit ovat VN sisäisiä, niitä ei jaeta
- IP/ ELSA vastakkaisasettelun toivotaan vähenevän , toivotaan yhteisiä näkemyksiä
- VN kanslia toivoo kolmea kovaa kärkeä
- Pohditaan hallinnon hoitamista kevyemmin (vrt EURA)
- Alueellinen toimintamalli tulee säilymään

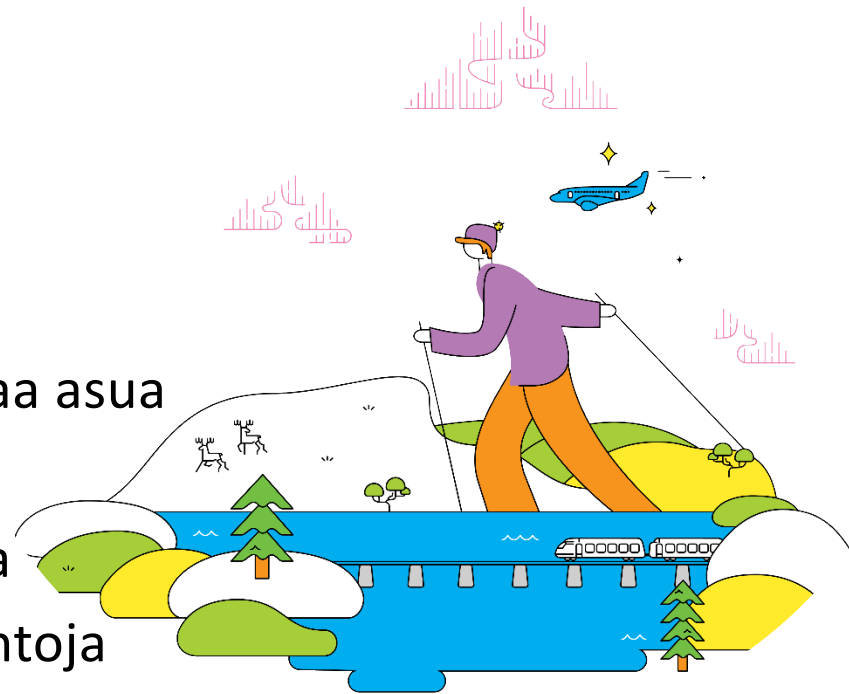
LAPLAND
Above Ordinary

LAPIN LIITTO

Keskustelua Brysselissä

- Von der Leuenin rahoitusuudistuksen periaatteet pysyneet
 - Resurssien joustavampi käyttö
 - Vaikuttavuus- ei vain investoinnit
 - kilpailukykyrahasto
- TURVALLISUUS – KILPAILUKYKY – ASUMINEN
 - HOUSING CRISIS noussut teemaksi – ei varaa asua kaupungeissa
 - HOX! nostettava esiin myös vaikutusta maaseudulle – ei takuuarvoa – ei asuntoja
- OMNIBUS-asetus

25.3.2025

LAPIN LIITTO

DG REGIO (Nicola de Mickelis)

- Erittäin monimutkaista, uusia tavoitteita, RRF maksut
- Draghi raportilla on suuri vaikutus
- Alueellisuudesta ollaan menettämässä jotain ulottuvuuksia
- Alueiden rooli on tärkeä, jopa kriittinen, mutta koheesiopolitiikan ydintä ei saa unohtaa. (esim.infran rakentaminen – kriittisyys koko Euroopalle?)
- Pohdinnassa olevia vaihtoehtoja:
 - *Alueellinen taso – kansallinen taso*
 - *Pysyvyys - joustavuus*
 - *Kilpailukyky – koheesio*

**Voiko olla koheesiota, jos iso osa EU-alueista ei tavoita perustasoa innovaatioissa/ osaamisessa?
Saadaanko rakennettua kilpailukykyä jos rahat käytetään perusinfraan?**

MITÄ SELLAISTA TARVITAAN, MITÄ EI OLE PYSTYTTY TUKEMAAN?

KOHEESIOPOLITIikka JA TURVALLISUUS? Oikeus asua missä haluaa – ei pakotettu lähtemään, koska alueella ei ole mahdollisuuksia

25.3.2025

LAPIN LIITTO

LAPLAND
Above Ordinary

Tulevan monivuotisen rahoituskehityksen suuntaviivat

Uuden budjetin on tarkoitus olla yksinkertaisempi, joustavampi ja tarkemmin fokusoitu, jolla yksinkertaistetaan ja karsitaan nykyisten rahoitusohjelmien järjestelmää ja määrää.

Komissio ehdottaa yhden suuren kilpailukykyrahaston luomista, joka rahoittaisi investointeja tutkimukseen, tuotekehitykseen, kriittisiin teknologioihin ja rajat ylittäviin infrastruktuurihankkeisiin.

Rahoitus olisi jatkossa myös sidottu jäsenvaltioiden talousuudistuksiin elpymispaketin mukaisesti. Lisäksi komissio varmistaisi, ettei rahoitusta myönnettäisi hallituksille, jotka horjuttavat oikeusvaltioperiaatteita.

Keskeisiä teemoja:

- EU-budjetti on ollut keskeinen väline pandemian, energiakriisin ja Ukrainan sodan vaikutusten torjunnassa.
- Uusia taloudellisia ja geopoliittisia haasteita varten tarvitaan vahvistettu ja uudistettu budjetti.
- Tulevaisuudessa rahoituksen kohdentamisessa on painotettava kilpailukykyä, puolustusta, siirtymää vihreään ja digitaaliseen talouteen sekä sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta.
- NextGenerationEU-lainan takaisinmaksu alkaa vuonna 2028 ja vaatii merkittäviä varoja.
- Rahoituslähteitä on monipuolistettava, mukaan lukien uudet omat varat.

Avoinna olevat kuulemiset:

- [EU:n seuraava pitkän aikavälin talousarvio – EU:n varat, joita toteutetaan yhteistyössä jäsenmaiden ja alueiden kanssa,](#)
- [EU:n seuraava pitkän aikavälin talousarvio – EU:n rahoitus kilpailukyvyn parantamiseksi,](#)
- [EU:n seuraava pitkän aikavälin talousarvio – EU:n rahoitus ulkoisille toimille,](#)
- [EU:n seuraava pitkän aikavälin talousarvio – EU:n rahoitus rajatylittävää koulutusta, solidaarisuutta, nuoria, mediaa, kulttuuria, luovia aloja, arvoja ja kansalaisyhteiskuntaa varten,](#)
- [EU:n seuraava pitkän aikavälin talousarvio – EU:n rahoitus pelastuspalveluun, varautumiseen ja kriisitoimintaan,](#)
- [EU:n seuraava pitkän aikavälin talousarvio – EU:n rahoitus sisämarkkinoita ja kansallisten viranomaisten yhteistyötä varten,](#)
- [EU:n seuraava pitkän aikavälin talousarvio – EU:n talousarvion tuloksellisuus](#)

Kuulemiset päättyvät 6. toukokuuta 2025. Komissio esittää virallisen ehdotuksen seuraavasta monivuotisesta rahoituskehyksestä heinäkuussa 2025.

Koheesiopolitiikka, joka tähtää taloudellisten ja alueellisten erojen kaventamiseen EU:ssa, säilyy tärkeänä osana tulevaa rahoituskehystä.

Keskeisiä näkökulmia:

- Koheesiopolitiikka on auttanut vähentämään alueellisia eroja, mutta noin 29 % EU:n väestöstä asuu edelleen alueilla, joiden BKT per capita on alle 75 % EU:n keskiarvosta.
- Monet pienet ja keskisuuret yritykset kohtaavat edelleen esteitä sisämarkkinoilla, mikä hidastaa taloudellista kehitystä.
- Talouskasvun ja alueellisen kehityksen tukemiseksi on yhdistettävä investointeja ja rakenteellisia uudistuksia, esimerkiksi vähentämällä hallinnollisia esteitä.
- Koheesiopolitiikan on oltava yksinkertaisempaa ja tulosperusteisempaa, jotta sen vaikutus olisi tehokkaampi ja läpinäkyvämpi.
- Tulevaisuudessa koheesiorahoituksen odotetaan linkittyvän yhä vahvemmin EU:n laajempiin poliittisiin tavoitteisiin, kuten vihreään siirtymään ja digitaaliseen innovaatioon.

LAPIN LIITTO

LAPLAND
Above Ordinary

Keskeisimmät asiat koko paperista

1. **EU-budjetin haasteet**: Uudet poliittiset ja taloudelliset tarpeet edellyttävät vahvempaa budjettia, mutta samalla rahoitus on niukkaa.
2. **Ukrainan tuki**: EU:n rahoituksen tulee jatkua niin kauan kuin tarpeen Ukrainan tukemiseksi.
3. **Kilpailukyky ja innovaatio**: Euroopan tutkimus- ja kehitysmenot ovat liian alhaiset verrattuna muihin suuriin talouksiin.
4. **Puolustusmenot**: EU:n puolustusmenot ovat jäljessä verrattuna muihin maailman suurvaltoihin, ja yhteistyötä jäsenvaltioiden välillä on lisättävä.
5. **Siirtymä vihreään ja digitaaliseen talouteen**: EU:n rahoituksen on tuettava energiaomavaraisuutta ja innovatiivisia teknologioita.
6. **Maahanmuutto ja rajaturvallisuus**: EU tarvitsee tehokkaampaa rajavalvontaa ja yhteistyötä lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa.
7. **Koheesiopolitiikka**: Taloudellisten ja alueellisten erojen kaventaminen pysyy tärkeänä tavoitteena, mutta sen toteutusta on yksinkertaistettava ja tehostettava.
8. **Ennakoimattomat kriisit**: EU-budjetissa on oltava enemmän joustavuutta kriisitilanteiden varalta.
9. **NextGenerationEU-lainan takaisinmaksu**: Velan takaisinmaksu alkaa 2028, mikä lisää budjettipaineita.
10. **Uudet rahoituslähteet**: EU tarvitsee uusia omia varoja, jotta budjetti pysyy kestäväällä pohjalla.

Yhteenvedona voidaan todeta, että **tuleva monivuotinen rahoituskehys on ratkaisevassa asemassa EU:n kilpailukyvyn, turvallisuuden ja koheesion kannalta.**

Kilpailukykykompassi

luo strategiset suuntaviivat ja ohjaa komission toimia Euroopan kilpailukyvyn parantamiseksi sekä kestävän taloudellisen vaurauden turvaamiseksi. Tavoitteena on rakentaa Eurooppa, jossa innovaatiot, puhtaat teknologiat ja teollisuuden digitalisaatio luovat pohjan tulevaisuuden kilpailukyvyllä ja ilmastoneutraaliudelle.

Kompassi keskittyy kolmeen keskeiseen painopistealueeseen

- 1) ***innovaatiokuilun kaventamiseen***, erityisesti tukemalla nuoria startup-yrityksiä ja vahvistamalla EU:n asemaa syväteknologian ja muiden kehittyvien alojen johtajana.
- 2) sisältää toimia, joilla varmistetaan ***puhtaan energian kohtuuhintainen saatavuus ja teollisuuden siirtyminen kohti hiilineutraaliutta***.
- 3) sisältää toimia, joilla on määrä ***vähentää EU:n riippuvuuksia ulkoisista raaka-aineista ja energialähteistä sekä turvaamaan toimitusketjut***.

Komission esityksissä painotetaan myös laajempia rakenteellisia muutoksia

- 1) sääntelyn yksinkertaistamista ja hallinnollisen taakan keventämistä
- 2) sisämarkkinoiden esteiden poistamista
- 3) Euroopan kilpailukykyä vahvistavien rahoitusvälineiden kehittämistä.
- 4) osaaminen ja laadukkaat työpaikat on kokonaisuutena osa komission esittelemiä horisontaalisia tekijöitä.

Komission ehdotus sääntelyn keventämiseen tähtäävästä omnibus-paketista

tavoitteena on parantaa yritysten kilpailukykyä, edistää investointien houkuttelua sekä luoda suotuisampia olosuhteita liiketoiminnan kasvulle ja innovaatioille. Ehdotusten arvioidaan tuovan hallinnollisia säästöjä noin 6,3 miljardia euroa vuodessa ja mahdollistavan jopa 50 miljardin euron lisäinvestoinnit.

Komissio on ehdottanut raportointivelvoitteiden keventämistä, sillä nykyiset vaatimukset ovat monien yritysten mukaan koettu liian raskaina ja jopa kohtuuttomina.

EU:n tarkoituksena on erityisesti lieventää kestävyysraportointidirektiivin vaatimuksia pienempien yritysten osalta. Direktiivi velvoittaa yrityksiä raportoimaan ympäristön, ihmisoikeuksien ja sosiaalisten vaikutusten tiedot vuosittain kestävyysraportissaan.

Ehdotuksessa esitetään, että raportointivelvoitteet kohdennettaisiin ensisijaisesti suurempiin yrityksiin, joiden toiminnalla on todennäköisesti merkittävämpi vaikutus ympäristöön ja yhteiskuntaan. Komission mukaan **yrityksistä noin 80 prosenttia poistuu kestävyysraportointivelvoitteen piiristä**.

Ensimmäisen säädöspaketin ehdotuksiin kuuluvat myös muutokset muun muassa kestäväää toimintaa koskevaan huolellisuusvelvoitteeseen, hiilirajamekanismiin ja EU:n kestävyysluokitusjärjestelmään, **talous**ekonomiaan.

25.3.2025

LAPIN LIITTO

LAPLAND
Above Ordinary

Sosiaalinen ilmastorahasto 2026-2032

EU:n sosiaalisen ilmastorahaston (Social Climate Fund) keskeisenä tavoitteena on tukea haavoittuvassa asemassa olevia EU-kansalaisia ja yrityksiä, ***kun päästökauppa laajenee koskemaan tieliikennettä ja rakennusten erillislämmitystä vuodesta 2027 lähtien*** (ETS2).

Rahastosta halutaan suunnata tukea ***erityisesti haavoittuville kotitalouksille, mikroyrityksille ja tieliikenteen käyttäjille***.

Toimenpiteillä ja investoinneilla on tarkoitus

- lisätä rakennusten energiatehokkuutta
- vähentää rakennusten lämmityksen ja jäähdytyksen hiilidioksidipäästöjä
- parantaa päästöttömän ja vähäpäästöisen liikkumisen ja liikenteen saatavuutta.

Milloin sosiaalinen ilmastorahasto tulee?

- Ilmastorahasto on luotu EU:n päästökaupan laajennuksen yhteydessä (ETS2), mikä kohdistuu rakennusten ja tieliikenteen polttoainepäästöihin.
- Sosiaalista ilmastorahastoa koskeva asetus on hyväksytty ja astunut voimaan 2023.
- **Rahasto on käytössä 2026–2032.**

Miten jäsenvaltio saa rahoitusta?

- Jäsenvaltion on laadittava ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelman (Social Climate Plan), jonka perusteella rahoitus myönnetään. Suomen tulee toimittaa suunnitelmansa komissiolle 30.6.2025 mennessä.
- **Valmistelua johtaa ympäristöministeriö yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön ja muiden ministeriöiden kanssa.**

Millä perusteilla jäsenvaltioiden suunnitelmia arvioidaan?

- Jäsenvaltioiden pitää ottaa suunnitelmissaan huomioon EU:n lainsäädännön ja ilmastotavoitteiden kriteerit.

Keskeisimpiä niistä ovat seuraavat:

- Energiatehokkuus
- Rakennusten perusparannukset
- Päästötön ja vähäpäästöinen liikkuminen ja liikenne
- Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen
- Haavoittuvien kotitalouksien, etenkin energiaköyhyydestä kärsivien kotitalouksien, haavoittuvien mikroyritysten ja haavoittuvien liikenteen käyttäjien määrän vähentäminen.

Sosiaalisen ilmastorahaston suuruus on 86,7 miljardia euroa vuosien 2026–2032 aikana. Tämän lisäksi jäsenvaltioiden suunnitelmien on **sisällettävä 25 prosentin kansallinen osarahoitusosuus.** Jäsenvaltioiden on sisällytettävä suunnitelmiin rahoitettavat **toimenpiteet ja investoinnit, näiden arvioidut kustannukset ja kansallinen rahoitusosuus.** Suunnitelmien toimittamisen yhteydessä jäsenvaltioiden on esitettävä arvio kokonaiskustannuksista ilman arvonlisäveroa (alv), jotta suunnitelmia voidaan vertailla keskenään. **Suunnitelmiin** on sisällytettävä myös tärkeimmät välitavoitteet ja tavoitteet, jotta toimenpiteiden ja investointien tosiasiallista toteutusta voidaan arvioida.

Suomen saama osuus rahastosta on korkeintaan 464 miljoonaa euroa vuosina 2026–2032 mikä sisältää kansallisen osarahoituksen.

Miten sosiaalinen ilmastorahasto voi auttaa kansalaisia?

- Alennetaan energiaveroja ja -maksuja tai myönnetään muuntyyppisiä suoria tulotukia, jotta voidaan hillitä tieliikenteen ja lämmityspolttoaineiden hintojen nousun vaikutuksia. Tästä luovuttaisiin vähitellen vuoteen 2032 mennessä.
- Luodaan kannustimia, joilla edistetään rakennusten peruskorjausta ja siirtymistä uusiutuvan energian käyttöön rakennuksissa.
- Kannustetaan siirtymistä yksityisestä julkiseen liikenteeseen, autojen yhteiskäyttöön tai pyöräilyyn.
- Tuetaan käytettyjen sähköautojen markkinoiden kehittämistä.

Suomi äänesti ainoana jäsenmaana EU:n sosiaalista ilmastorahastoa vastaan

EU | Suomi ei pysty estämään rahaston voimaantumista. Jäsenmaat hyväksyivät tiistaina keskeisen osan EU:n ilmastopakettia.

25.4.2023 12:58

EU:N jäsenmaat hyväksyivät tiistaina omalta osaltaan useita keskeisiä uudistuksia EU:n ilmastolainsäädäntöön. Jäsenmaat hyväksyivät muun muassa päästökaupan uudistuksen, hiilitullit eli hiilirajamekanismin ja sosiaalisen ilmastorahaston perustamisen.

I